

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa K. spółki z o.o. w W.
przeciwko P. spółce z o.o. w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 12 grudnia 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 27 listopada 2015 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 7.200 (siedem tysięcy dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, iż wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Zagadnienie ma cechować się istotnością, czyli być doniosłe z uwagi na rangę zawierającego się w nim problemu prawnego oraz jego znaczenie wykraczające poza potrzeby rozstrzygnięcia sprawy, w której wniesiono skargę.

Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane

przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Skarżącą obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji jurydycznej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżąca powinna także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej. Nie istnieje przy tym potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu.

Skarżąca powołała się na istnienie istotnego zagadnienia prawnego sprowadzającego się do rozstrzygnięcia, czy na gruncie art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503, z późn. zm. - dalej: „u.z.n.k.”) pobieranie przez przedsiębiorcę innej niż marża handlowa opłaty przesądza o utrudnianiu przedsiębiorcy uiszczającemu tę opłatę dostępu do rynku oraz wskazała na potrzebę wykładni powyższego przepisu w kontekście rozumienia przesłanek czynu nieuczciwej konkurencji i utrudniania dostępu do rynku poprzez pobieranie innych niż marża handlowa opłat i wyjaśnienia kwestii rozkładu ciężaru dowodzenia przesłanki utrudniania dostępu do rynku argumentując, iż orzecznictwo sądowe cechuje się w tym zakresie daleko idącą rozbieżnością.

Szczegółowa analiza wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne lub potrzeba wykładni przepisów, które to przesłanki skarżąca traktuje zamiennie, formułując zagadnienie prawne na tle tego samego przepisu, który wskazuje, jako wymagający wykładni. Zagadnienia przedstawione przez skarżącą były wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, który dokonywał wykładni art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. we wskazanym przez nią

zakresie. W orzeczeniach tych przyjęto, iż przepis art. 15 ust. 1 u.z.n.k. określa jeden szczególny rodzaj (postać) czynu nieuczciwej konkurencji, którym z woli ustawodawcy jest utrudnianie innym przedsiębiorcom dostępu do rynku, w szczególności przez jedynie egzemplifikacyjne określone zachowania wymienione w art. 15 ust. 1-5 u.z.n.k. Wykazanie, że którekolwiek z tych przykładowych zachowań wystąpiło w stanie faktycznym sprawy nie wymaga już dowodzenia, że w wyniku takiego zachowania nastąpiło utrudnianie przedsiębiorcy dostępu do rynku. To utrudnianie jest już określonym przez ustawodawcę stypizowanym, nazwanym, szczególnym czynem nieuczciwej konkurencji, a nie materialnoprawną przesłanką, której wykazanie miałoby dopiero przesądzać o wystąpieniu takiego czynu (inne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 kwietnia 2015 r., I CSK 136/14, niepubl.). Odmienną natomiast kwestią jest, iż nie każda opłata inna niż marża handlowa, a pobrana przez przedsiębiorcę „przyjmującego towar do sprzedaży”, będzie opłatą za przyjęcie towaru do sprzedaży, co w takiej sytuacji wykluczy kwalifikację takiego zachowania, jako szczególnej postaci czynu nieuczciwej konkurencji, określanej przez ustawodawcę mianem „utrudnianie innym przedsiębiorcom dostępu do rynku” (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2012 r., I CSK 147/12, niepubl., z dnia 16 stycznia 2015 r., III CSK 244/14, niepubl. i z dnia 14 października 2016 r., I CSK 651/15, niepubl.). W indywidualnych okolicznościach każdej sprawy sąd powinien zbadać i ocenić ekwiwalentność świadczenia wzajemnego zastrzeżonego w umowie w zamian za przewidzianą opłatę oraz to, czy takie zastrzeżone świadczenie niepieniężne zostało rzeczywiście spełnione przez pobierającego opłatę pozwanego. W judykaturze Sądu Najwyższego wyraźnie podkreślono, iż decydujące znaczenie ma handlowy sens tego porozumienia, sposób zastrzeżenia opłat, z uwzględnieniem swobody negocjacyjnej stron oraz ocena okoliczności kształtujących faktyczne relacje handlowe między przedsiębiorcami, w szczególności z uwzględnieniem pobierania większej ilości opłat za dostarczanie tego samego towaru. W stosunkach handlowych nie jest, bowiem wyłączone uznanie zastrzeżonej w umowie premii pieniężnej uzależnionej od wielkości obrotów za rabat posprzedażowy niestanowiący opłaty przewidzianej w art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. To czy taki

rabat, nie obejmuje ukrytej, niedozwolonej tzw. „opłaty półkowej”, jest uzależnione, od konkretnych okoliczności faktycznych danej sprawy, a nie stanowi zagadnienia prawnego, czy nie przemawia za potrzebą kolejnej wykładni przepisów u.z.n.k., w zakresie wskazanym przez skarżącą. Podstawa faktyczna rozstrzygnięcia, którą Sąd Najwyższy jest związany będzie, bowiem decydować o tym, czy pobrana od dostawcy towaru opłata jest inną niż marża handlowa opłatą i to za przyjęcie towaru do sprzedaży, czy też stanowi ona ekwiwalent za rzeczywiste spełnienie na jego rzecz przez kupującego pozwanego niepieniężnego świadczenia wzajemnego. Każdy przypadek wymaga, bowiem oddzielnej analizy, a końcowe wnioskowanie zależy od treści umowy, sposobu jej wykonania, a więc okoliczności faktycznych danej sprawy (por. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 października 2014 r., SK 20/12, OTK-A 2014/9/104, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2015 r., III CZP 73/15, Biul. SN - IC z 2015 r., nr 12, wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 października 2016 r., I CSK 651/15, niepubl., z dnia 17 grudnia 2015 r., I CSK 1061/14, niepubl., z dnia 20 listopada 2015 r., I CSK 719/13, niepubl., z dnia 28 stycznia 2015 r., I CSK 748/13, niepubl. i z dnia 23 października 2014 r., I CSK 615/13, niepubl.). Ubocznie zauważenia wymaga, iż z podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, którą Sąd Najwyższy jest związany wynika, iż skarżąca nie wykazała, by w zamian za pobieranie dodatkowych opłat świadczyła na rzecz powoda rzeczywiście dodatkowe usługi. Ponadto Sąd Apelacyjny dodatkowo ocenił w oparciu o całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, iż charakter pobieranych opłat za przyjęcie towaru do sprzedaży, utrudniał w okolicznościach sprawy dostęp pozwanej do rynku, przyjmując, iż brak jest podstaw do kreowania domniemania, iż pobranie opłaty automatycznie prowadzi do utrudnienia przedsiębiorcy dostępu do rynku. Prezentowane zagadnienie prawne i akcentowana potrzeba wykładni przepisów nie pozostaje, zatem w bezpośrednim związku z podstawą faktyczną rozstrzygnięcia i stanowiskiem zajęтым przez Sąd drugiej instancji w sprawie, w której wniesiono skargę.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c., 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800, ze zm.).

jw